תמותות שחוטות ואל יאכלו בשר תמותות נבילות [1]וחשקת אע"פ [א]שאינה נאה בה ולא בה ובחברתה ולקחת ליקוחין יש לך בה לאשה שלא יקח שתי נשים אחת לו ואחת לאביו אחת לו ואחת לבנו [2]והבאתה מלמד שלא ילחצנה במלחמה: [ב]ת"ר [3]אם אמר יאמר [3]עד שיאמר וישנה אמר בתחילת שש ולא אמר בסוף שש אינו נרצע שנאמר לא אצא חפשי עד שיאמר בשעת יציאה אמר בסוף שש ולא אמר בתחילת שש אינו נרצע שנאמר אם אמר יאמר העבד [4]עד שיאמר כשהוא עבד אמר מר אמר בתחילת שש ולא אמר בסוף שש אינו נרצע שנאמר לא אצא חפשי מאי איריא מלא אצא חפשי תיפוק ליה דבעינן אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני וליכא ותו אמר בסוף שש ולא אמר בתחילת שש אינו נרצע שנאמר העבד אטו סוף שש לאו עבד הוא אמר רבא [5](מאי בתחילת שש) [6]בתחילת פרוטה אחרונה [7](ומאי בסוף שש) בסוף פרוטה אחרונה: [ג]ת"ר [8]לו אשה ובנים ולרבו אין אשה ובנים אינו נרצע שנאמר [9]כי אהבך ואת ביתך לרבו אשה ובנים ולו אין אשה ובנים אינו נרצע שנאמר אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני הוא אוהב את רבו ורבו אינו אוהבו אינו נרצע שנאמר כי טוב לו עמך רבו אוהבו והוא אינו אוהב את רבו אינו נרצע שנאמר כי אהבך הוא חולה ורבו אינו חולה אינו נרצע שנאמר כי טוב לו עמך רבו חולה והוא אינו חולה אינו נרצע שנאמר עמך בעי רב ביבי בר אביי שניהם חולין מאי עמך בעינן [10]והא איכא או דילמא כי טוב לו עמך בעינן [11]והא ליכא תיקו: [12]ת"ר כי טוב לו עמך עמך במאכל עמך במשתה שלא תהא אתה אוכל פת נקיה והוא אוכל פת קיבר אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש אתה ישן על גבי מוכין והוא ישן על גבי תבן מכאן אמרו כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו [13]ת"ר [5]ויצא מעמך הוא ובניו עמו א"ר שמעון אם הוא נמכר בניו [14]ובנותיו מי נמכרים [15]מכאן שרבו חייב במזונות בניו [16]כיוצא בדבר אתה אומר אם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו א"ר שמעון אם הוא נמכר אשתו מי נמכרה [17]מכאן שרבו חייב במזונות אשתו וצריכא דאי אשמועינן בניו משום דלא בני מיעבד ומיכל נינהו אבל אשתו דבת מיכל ומיעבד היא אימא תעביד ותיכול ואי אשמעינן אשתו דלאו דירכה [18]להדורי אבל בניו דדירכייהו להדורי אימא לא צריכא ת"ר אילו

ה"ג שלא יקחנה לאביו ולא לבנו. ול"ג שתים אחת לו ואחת לאביו או אחת לו ואחת לבנו דמאי איריא שתים אפילו אחת לאביו נמי הוי איסור דהא לך דרשינן: **שלא** ילחצנה במלחמה. פי' בקונטרס לבוא עליה משמע מתוך פירושו דבמלחמה אסור לבוא עליה כל עיקר ואפילו ביאה רגשונה אינו מותר עד לאחר כל המעשים ותימה ל"כ מאי קאמר לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע כיון דבמלחמה אסור עד שיבא לביתו ולאחר כל המעשים איתן נתפייס יצרו בכך אמתי איכא יצר הרע במלחמה ובביתו עד ירח ימים ועוד קשה אמאי קרי לה בשר תמותות כיון שנתגיירה ועוד קשה מהא דאמר בפ' ב' דסנהדרין (דף כא.[19]) תמר בת יפת מותר היתה ולפיכך היתה מותרת לאמנון כדכתיב[20] דבר עלי אל המלך כי לא ימנעני ממך ואם לא בא דוד על מעבה אם תמר עד לאחר כל המעשים היאך היתה מותרת לאמנון והרי אחותו מאביו היתה שהרי אם תמר לאחר כל המעשים חשובה גיורת וליקוחין יש לו בה דבשלמא אם נפרש דיפת מואר מותרת מיד שפיר (דמי) מאי דקאמרה תמר כי לא ימנעני ממך לפי שהיתה מותרת לו דאיכא למימר שנתעברה אמה בשלמה שעדיין היתה אמה עובדת כוכבים חו אינה משובה כבתו של דוד דאין בן הבא מן העובדת כוכבים קרוי בן גלא בנה[21] דולד עובדת כוכבים כמותה אבל לפירוש הקונטרס שלא בא עליה עד לאחר כל המעשים קשה כדפירשתי ונראה לר"ת דביאה רגשונה מותרת בשלמה[22] אבל ביאה שניה אסורה עד שתהא בביתו גיורת [23](והא דקאמר שלא יהא לו כו' היינו להתחיל למנות ירח ימים דאין יכול לדוחקה לעשות סדר הפרשה עד שתהיה בביתו)[24] ויש מישבים פירוש הקונטרס ולא קשה מידי מה שהקשה איך נתפייס יצרו דאיכא למימר דבטל היומנו יצר הרע כיון שיש לו פת בסלו שסופה להיות מותרת לו לאחר כל המעשים ומה שהקשה אמאי קרי לה בשר תמותות כיון שנתגיירה הא נמי לא קשה דאיכא למימר לפי שנתגיירה בע"כ ואינה גיורת גמורה קרי לה בשר תמותות ומה שהקשה ממתר לא היתה בת דוד אלא מקודם לכן היתה אמה מעוברת[25] והא דכתיב (שמואל ב יג) כן תלבשנה בנות המלך מעילים לא משום שהיתה בתו אלא לפי שגדלה בביתו של דוד עם בנות המלך[26] אך אין לתרץ שפיר לפירוש הקונטרס מה חילוק בין ביאה רגשונה לשניה דמתלק גמרא לעיל[27] ומיהו אומר ר"י דבירושלמי[28] מצינו מחלוקת אמוראים בדבר זה והכי איתא התם רב אמר לא התיר אלא ביאה רגשונה[29] ואמי אומר לא ביאה שניה ולא רגשונה הותרה אלא לאחר כל המעשים כדכתיב ואמר כן תבא אליה ובעלתה: כמין

תמותות שחוטות ואל יאכלו בשר תמותות נבילות [1]וחשקת אע"פ [א]שאינה נאה בה ולא בה ובחברתה ולקחת ליקוחין יש לך בה לאשה שלא יקח שתי נשים אחת לו ואחת לאביו אחת לו ואחת לבנו [2]והבאתה מלמד שלא ילחצנה במלחמה: [ב]ת"ר [3]אם אמר יאמר [3]עד שיאמר וישנה אמר בתחילת שש ולא אמר בסוף שש אינו נרצע שנאמר לא אצא חפשי עד שיאמר בשעת יציאה אמר בסוף שש ולא אמר בתחילת שש אינו נרצע שנאמר אם אמר יאמר העבד [4]עד שיאמר כשהוא עבד אמר מר אמר בתחילת שש ולא אמר בסוף שש אינו נרצע שנאמר לא אצא חפשי מאי איריא מלא אצא חפשי תיפוק ליה דבעינן אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני וליכא ותו אמר בסוף שש ולא אמר בתחילת שש אינו נרצע שנאמר העבד אטו סוף שש לאו עבד הוא אמר רבא [5](מאי בתחילת שש) [6]בתחילת פרוטה אחרונה [7](ומאי בסוף שש) בסוף פרוטה אחרונה: [ג]ת"ר [8]לו אשה ובנים ולרבו אין אשה ובנים אינו נרצע שנאמר [9]כי אהבך ואת ביתך לרבו אשה ובנים ולו אין אשה ובנים אינו נרצע שנאמר אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני הוא אוהב את רבו ורבו אינו אוהבו אינו נרצע שנאמר כי טוב לו עמך רבו אוהבו והוא אינו אוהב את רבו אינו נרצע שנאמר כי אהבך הוא חולה ורבו אינו חולה אינו נרצע שנאמר כי טוב לו עמך רבו חולה והוא אינו חולה אינו נרצע שנאמר עמך בעי רב ביבי בר אביי שניהם חולין מאי עמך בעינן [10]והא איכא או דילמא כי טוב לו עמך בעינן [11]והא ליכא תיקו: [12]ת"ר כי טוב לו עמך עמך במאכל עמך במשתה שלא תהא אתה אוכל פת נקיה והוא אוכל פת קיבר אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש אתה ישן על גבי מוכין והוא ישן על גבי תבן מכאן אמרו כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו [13]ת"ר [5]ויצא מעמך הוא ובניו עמו א"ר שמעון אם הוא נמכר בניו [14]ובנותיו מי נמכרים [15]מכאן שרבו חייב במזונות בניו [16]כיוצא בדבר אתה אומר אם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו א"ר שמעון אם הוא נמכר אשתו מי נמכרה [17]מכאן שרבו חייב במזונות אשתו וצריכא דאי אשמועינן בניו משום דלא בני מיעבד ומיכל נינהו אבל אשתו דבת מיכל ומיעבד היא אימא תעביד ותיכול ואי אשמעינן אשתו דלאו דירכה [18]להדורי אבל בניו דדירכייהו להדורי אימא לא צריכא ת"ר אילו

מיפוק לי מאמר דהא לא אמר ושנה ואם נאת לפרש אמר בסוף שש שתי פעמים מנא ליה דאינו נרצע ועוד מה לי דשביקה לדרשה קמייתא דדרים העבד עד שיאמר כשהוא עבד ונקיט ליה קרא אחרינא מלא אצא והרי כבר יצא מיפוק ליה מהעבד: **לו אשה ובנים.** שפחה כנענית שנמסרה לו וילדה לו: **כי טוב לו.** פרט לחולה: **הוא ובניו עמו.** על כרחיך בבני ישראלית דאי בבני כנענית האשה וילדיה כתיב (שמות כא,ד): **דלאו בני מיעבד ומיכל נינהו.** שקטנים הם: **להדורי.** לחזר על הפתחים לפי שהיא נושה: אילו

מסורת הש"ס

א) ספרי פ' רלה מכילתא פ' משפטים פרשה כ פסיקתא פ' רלה, ב) [לעיל טו.], ג) רש"ל מ"ז, ד) רש"ל מ"ז, ה) ספרי פ' רלה מכילתא פ' משפטים פרשה כ, ו) מ"כ פ' נהר פרק ז פסיקתא פ' רלה ערכין ל: לעיל כ. [טו. וש"נ מתוספות], ז) מ"כ פ' נהר פרק ז מכילתא פ' משפטים פרשה ח, ח) [כערוך ערך לא לא גרס ונגותיו וכן בפרש"י כתובות ליתא תיבת ונגותיו], ט) [בכת"י נוסף: ונגותיו. וכן בכל המקום הסוגיא], י) [בכת"י: לאהדורי. וכן בסמוך], כ) [הוס' ד"ה כמאה] גורס ברש"י שהיא עו"כ. ועיין מפרי וסלנ"ל], ל) [ר"ל עכצו. (רש"ו)], מ) [ר"לסוף יש למחוק. (רש"ש)], נ) [כדפיר"ר נרשינו], ס) רש"ל מ"ז, ע) [עיין לקמן סח רש"ב. ובכ"י שם], פ) [וכפ ד"ה דאין], צ) [ש"ב יג], ק) [ולקמן סח ע"ב], ר) מ"י, ש) [מכות פ"ב ה"ז], ת) [אלא דנרי רבי יוחנן. (רש"ש)].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ה"ג אמר רבא וכו' וכל סוף שם דקתני פרוטה וכו' קודם שהתחיל פרוטה אחרונה:

לעזי רש"י

אמורטידי"ש (אמורטידי"ש). כמה. נטול בחוזק.

מוסף רש"י

עד שיאמר כשהוא עבד. שלא לא אמר אהבתי את אדוני [וגו'] לא אצא חפשי כך שיכלו שם שניו אינו נרצע (לעיל סז.).

עין משפט נר מצוה

רבג א מיי' פ"מ מהל' מלכים הל"ג:
רבד ב ג מיי' פ"ג מהל' עבדים הל"י סמג עשין פג:
רבה ד ה מיי' שם הל"ח סמג שם:
רבו ו ז מיי' שם הל"ח סמג שם:

תורה אור השלם

1. וְרָאִיתָ בַּשִּׁבְיָה אִשֶּׁת יְפַת תֹּאַר וְחָשַׁקְתָּ בָּהּ וּלְקַחְתָּ לְךָ לְאִשָּׁה:
דברים כא יא
2. וְהֵבֵאתָהּ אֶל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְגִלְּחָה אֶת רֹאשָׁהּ וְעָשְׂתָה אֶת צִפָּרְנָיהָ:
דברים כא יב
3. וְאִם אָמֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי אֶת אֲדֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בָּנָי לֹא אֵצֵא חָפְשִׁי:
שמות כא ה
4. וְהָיָה כִּי יֹאמַר אֵלֶיךָ לֹא אֵצֵא מֵעִמָּךְ כִּי אֲהַבְךָ וְאֶת בֵּיתֶךָ כִּי טוֹב לוֹ עִמָּךְ:
דברים טו טז
5. וְיָצָא מֵעִמָּךְ הוּא וְבָנָיו עִמּוֹ וְשָׁב אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו יָשוּב:
ויקרא כה מא

מוסף תוספות

א. וא"ת א"כ מאי בשר שחוטות איכא הכא בשר נבילות הוא י"ל כיון שדעתה להתגייר תמותות שחוטות קרינא ליה. רשב"א. ב. והיינו דספלגינן בין ביאה ראשונה לביאה שניה. ריטב"א. (ועי' מהרש"א לעיל כא: תוס' ד"ה בביאה.) ג. כשבאת למלחמה. תוס' סנהדרין נא. ובת עכו"ם היתה. ריטב"א. ד. היתה לבושה כמותן. שם. וקרי לה בת מלך. תוס' שם. ה. הריטב"א מתרץ, איכא למימר דביאה שנייה כבר נתקררה דעתו ואין יצרו מתגבר עליו כ"כ בשאתה אוסרו עליו. ועי' רש"י לעיל כא: ד"ה בביאה שניה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com